

FOAIE

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 6.

Luni, 8. Fevruarie.

1843.

ЧЕ ЕСТЕ ПАНВАЛАХИСМЪЛ?

Ан зилеле трекъте, пе кънд репъбли-
кам ши пої артиколъ Домпълви професор
ши редактор Силаги деспре панвалахист,
лъкъ пѣ азисеръш ниѣ о пърере, ниѣ о
жъдекатъ пърчеасъ кіар дела магіарі асъ-
пра ачелор дъвиповъдірі некълите, воміте
асъпра тѣтърор Ромънілор; зик асъпра тѣ-
търора, пентрѣ-къ „панвалахист“ дъпъ е-
тимологіеа са дъмі дѣ дрептъл ачеста. А
къта дъпъ, кънд пе къдѣва върваді ма-
гіарі преа адъпаді дъ политика патріеї поа-
стре дъ възвѣс дъторкъндѣши къ мълтъ
непльчере фаца дела асемenea тактѣкъ към
есте а Домпълви Силаги, кънд азѣш ши пе
алціи лъкънд дъ рѣс пѣделе къ каре дълі
ар врѣ а спъріеа лътеа, ерат апроане де
а 'мі ретраѣе фъгъдѣнѣа дагъ пъвлѣкълі,
де а пѣне ла о парте матеріа ачеста ши
де а пѣ маї дъплѣ колоанеле ачестеа къ
лъкрѣрі де атѣтеа орї четите ши ворвѣте,
кънд де алтъ парте о мълдѣме де матеріи
преа интересанте, хрѣнітоаре, іар пѣ овосі-
тоаре де дѣх аѣеангъ съ веадъ одатъ лъ-
мінъ. Дътр'ачеа пентрѣ ка съ пѣ тре-
чет дъ окіи алтора саѣ де нестаторниѣ,
саѣ де фрікоші, саѣ де лепеші, хотърѣ-
рѣш а рідіка дѣн тот артиколъ Дълі Сі-

лагі сѣнгър ачеле пѣнтрѣрі, каре кад маї къ
гревтате асъпра поастрѣ.

Авкторъл есте фоарте дъгрѣжат, ка
пѣ кътва дъ Трансѣлваніа пе лъпгъ пан-
саксонист съ се фіе децентат ши панвала-
хистъл. Ера вѣне дакъ Дълі пе спѣнеа, че
дъделеѣе прѣп панвалахист, каре пѣзвѣнѣе
ле дъфеаръ къ ачест тѣтлѣ. Іар фѣнд-къ
ачеаста пѣ о фѣкъ, пої вом тревзі съ пе
дъдестълъш аї аналѣса пѣмаї пѣделе адъ-
се, але къмпъні дъ вѣланѣл мѣнѣеї съвъ-
тоасе лъмінате асѣдатъ де дъпреціѣрѣ-
рѣме ачестеї патріи ши апої але преѣвї къ
moneda де каре сѣнт вреднѣче. Аша дар:
Дъ сатъл Б. зп вѣрѣѣ, (маї мѣнтенеѣе зп
вѣтаф ал кърѣеї) рапортъ Домпълви съѣ,
къ Ромъніи дѣн сатъл ачела ар ворвѣ де
о пѣтере вореалъ ши маї дъкъ де алте се-
кретѣрі сечї ка скоарѣа де стежарѣвскат.
Чѣне пѣѣва ва фї дъвѣдат пе Ромъніи а-
чѣѣа, дѣн карїи къ понъши къ тот авѣа аѣ
дъмлат дъ вѣаѣа лор зпїи пѣпъ дъ де-
пъртаре де доаѣ треї зѣле, карїи — кътезѣ
а зѣче фъръ ниѣ о фрікъ де а фї рѣшнат
— пѣ шѣѣ деосѣвї ниѣ тѣкар дътре шпан
ши сѣвкърмѣиторѣѣ, некъм съ шѣе жъдека
дѣлчеаѣа кътърор кабинете ши стѣпъшѣрї!
Къмкъ вѣрѣї де ачѣ „кредѣнчонї“ се афлѣ
ши дъ Трансѣлваніа фоарте мълдї, карїи

кънд саѣ пѣ маї аѣ не че съ веа ла кър-
 тѣмъ, саѣ се тем де врео педѣансъ греа
 центръ мѣшелѣе зрмате, саѣ днѣ тем
 зѣпѣтѣра шѣ стадѣа де сторѣкторѣ, пѣско-
 чекъ нѣте о мѣнчѣнъ, се алѣтѣрѣ тѣрѣнѣ
 не ла кѣрте, вѣнд, пѣтеазъ шѣ днѣгреск
 не фрацѣ лор, карѣ сѣрачѣ овосѣдѣ де сар-
 чѣна зѣзеї, токѣма атѣнчѣ дорѣ дѣнѣ, фѣр'
 а вѣса тѣкар ла пѣпѣтѣрѣ че лѣ се цесѣ,
 ачестѣа еѣ ле шѣѣ фѣарте вѣне, ка зѣл
 каре о сѣмъ де апѣ ам авѣт пѣпорѣчѣреа
 де а ведеа нѣ а кѣпоаще днѣсѣмѣ асемѣнеа
 мѣшелѣ сѣвѣрѣшѣте де кѣтрѣ лѣнгѣшѣторѣ
 авѣшѣ. Шѣ апої аша оаменѣ аѣ довѣндѣт
 кредѣт кѣар шѣ ла жѣрпалѣцѣ! Мѣне пої-
 тѣне вор венѣ не тапет шѣ ачѣ потѣрѣ-
 щѣдѣ де сате, карѣ, кредереацѣ? аѣ оврѣзнѣ-
 чѣа де а жѣка рола де сѣнгѣр стѣпѣнѣторѣ;
 еї сѣпт не ла сѣтѣце totum fac шѣ —
 ах! — — Съ венѣм ла Іклод дн комѣта-
 тѣл Тѣрзеї, зѣнде авѣторѣл не спѣне, кѣ
 Ромѣнѣ греко-пѣзнѣдѣ н'аѣ воїт а прѣмѣ не
 кѣтаре попѣнор, сѣнгѣр дѣн прѣчѣнъ, кѣ сѣп-
 цѣа са шѣеа зѣгѣреце шѣ пѣрта хѣне де
 постав, не семне вѣлѣт, кѣм зѣк аї по-
 цѣрѣ. Скрѣторѣл пострѣ се скапъ де не
 спѣне шѣ атѣта, кѣ Ромѣнѣ де пѣвоїе аѣ
 фост де кѣтрѣ алѣцѣ сѣлѣдѣ а прѣмѣ не по-
 па, не каре пѣл вреа. Кѣ ачѣа історѣоарѣ
 се даѣ не фадѣ доаѣ днпрецѣзѣрѣ, дѣн
 каре асѣра чѣлеї дѣнтѣ пѣ пѣтем съ пѣ
 стрѣгѣм: *Risum tenentis amici*, пѣптрѣ-кѣ
 днтрѣ адевѣр е вреднѣкѣ де рѣс, іар ла
 чѣа де а дѣа не кѣпрѣнде о днтрѣстаре греа.
 Кѣмкѣ Ромѣнѣ дѣн Іклод н'аѣ воїт а прѣ-
 мѣ не попа днѣвѣрѣкат орѣшенѣце шѣ вор-
 зѣторѣ зѣгѣреце, де ачѣаста пої пѣ не пѣ-
 тем нѣчѣ кѣт де пѣдѣн мѣра, ка зѣнѣ че кѣ-
 поацѣем асемѣнеа пѣлде о мѣе, дн тоате

пѣрѣлѣ шѣ зѣгѣрѣлѣ Трансѣлванѣеї. Ро-
 мѣнѣ поцѣрѣ аѣ фост шѣ дн чеа маї mare
 парте сѣпт шѣ пѣлѣ астѣзѣ dedađi dѣn
 монѣ де стрѣмонѣ, а ведеа не преотѣл
 лор нѣртѣндѣсе шѣ днѣвѣрѣкѣндѣсе днтокѣма
 ка дѣнѣшѣ, пѣдеосѣвѣндѣсе кѣ нѣмѣк де дѣн-
 шѣ, декѣт пѣмаї кѣ пѣртареа чѣа вѣпѣ,
 евлавѣоаст шѣ рѣспѣктавѣлѣ шѣ кѣ
 цѣпѣцѣ де карте шѣ де сѣзѣва нѣсерѣчѣ,
 не авѣнд алт семн дѣн афарѣ нѣчѣ кѣар вар-
 ва; пѣ, пѣптрѣ-кѣ авѣа аѣ трекѣт зп веак
 доаѣ де ом, кънд шѣ мѣренѣ Ромѣнѣ пѣрта
 вѣрѣ, прѣкѣм поартѣ ла зѣле локѣрѣ а-
 пѣмѣт днпрецѣзѣрѣ Сѣвѣлѣзѣ кѣар шѣ пѣлѣ
 дн зѣоа де астѣзѣ. Ла зп попор лѣкѣзѣторѣ
 днтрѣ о цѣарѣ мѣптоасѣ кѣм есте Трансѣл-
 ванѣа, датѣнѣле векѣ апѣкѣте, сѣпте шѣ пре-
 фѣкѣте дн мѣдѣвѣ шѣ дн сѣпѣ дѣн времѣ
 шѣ веакѣрѣ аѣ авѣт пѣрѣреа маї адѣнчѣ шѣ
 маї пѣтернѣче рѣдѣчѣнѣ, декѣт ла алте пѣа-
 тѣрѣ ашезате маї ла дрѣмѣл кѣлтѣреї еѣ-
 ропене. Рѣлѣцѣа кѣ тоате датѣнѣле шѣ кѣ че-
 ле маї атѣрѣзѣте але еї цѣрѣмонѣ днѣвѣає-
 рѣ шѣ леагѣ інѣмѣле кѣ атѣт маї стрѣнс
 шѣ маї таре, кѣ кѣт зп попор асѣпрѣт сѣп-
 гѣра мѣнгѣере шѣ пѣдежде шѣо афлѣ а-
 тѣт пѣптрѣ лѣнеа ачѣаста, кѣт шѣ пѣптрѣ
 чѣа вѣїтоаре пѣмаї шѣ пѣмаї дн рѣлѣцѣе.
 Астѣелѣѣ, дакѣ Ромѣнѣл шѣ акѣм ка шѣ
 одѣнѣоарѣ зрѣще шѣ зрѣсѣще дѣн сѣфлет
 орѣ че днпѣре кѣт де мѣкѣ дн чѣле маї
 не'исемпѣтоаре датѣнѣ рѣлѣцѣоасѣ; дакѣ ел
 пѣ поате сѣфѣрѣ не фѣїї сѣї, ка сѣї веадѣ
 корчѣдѣ нѣчѣ мѣкар кѣ днѣвѣрѣкѣмѣпѣтеа шѣ
 дндатѣ че зѣл дѣ семне кѣ вреа а се
 депѣрта дѣн сѣлѣл пѣцѣеї сале, дн стрѣгѣ
 де „латѣнѣ спѣркатѣ*),“ де еретѣк, де чѣо-

*) Ын фелѣѣ де пѣшѣре вѣтѣжѣзрѣтоаре преа о-
 вѣчѣвѣтѣ ла Ромѣнѣ, дн сѣ пѣдѣн днѣделѣасѣ.

рѣ ш. а. ; дакъ елѣ поѣте сѣфері, ка съ'ші веа-
дѣне преотѣл дпсоцит кѣ офіціалі міренеці
маі въртос дела комітатѣрї, темъндѣ-се
ка пѣ ачеціа съ факѣ токмелі аспра дѣп-
сѣлѣ: тоате ачестеа тревѣе съ ле рекъ-
поацем де неце преа фїреці резылатате а
впеі едѣкаціі че Ромънѣлѣ аѣ даг'о пѣ-
маі патѣра шї врсїта дїп веакѣрї, фѣрѣ
врео маре пѣгїндѣ де аместек ал шѣестрїеі
оменецї. Се веде кѣ аѣкторѣл, саѣ маі
ромънеце ворѣнд, пѣскочїторїѣл „панва-
лахїстѣлѣ“ нїчі одатѣ пѣ с'аѣ вміліт а се
словозі дп дїскѣрс маі де апроане кѣ кѣте
вп попѣ ромънеск трекут прїп маі шѣлте
шкоале. Дела впї ка ачеїа ар фї афлат
дѣпсѣл дптре алтеле шѣлте, вѣмкѣ не ла
тоате сателе, не внде попоренїі маі пайнте
аѣ авѣт парох дїп мїжлокѣл лор, кѣ пѣр-
таре шї вешміате тот ка дѣпнїї, не-аме-
стекъндѣсе дп тревї лѣменцї де але шпа-
нїлор шї а солгѣвїрѣлор, поїі преодї ті-
перї дпвѣцаці, префѣкѣці шї лѣмїнаці (?)
не ла шкоале стрѣне, дпвѣрѣкаці дп хайне
вїнете шї негре, аѣ а се лѣвїта кѣ челе
маі марї гревѣдї, пѣлѣ вѣнд пот дпгѣ-
ка лѣврѣл шѣкар пѣлѣ дптр'атѣта, ка съ
фїе сѣферїці дп сат; іар дпкредереа чеа
фїаскѣ а попоренїлор авїа о пот еї кѣщїга
ла апї, саѣ шѣлці дїп трѣншїі нїчі одатѣ,
дїп прїчїпѣ кѣ еї пѣ се пот пѣрѣвї кѣ
дпнїгѣрїле не каре впї дїп преодїі чеї тінерї
ле дптрепїнд кѣ време фѣрѣ време, кѣ-
літе некѣліте. Ачестеа Ромънѣлѣ аша аѣ
фост ла Ромънї дїп веакѣрї шї аша ва
маі кѣрце дпкѣ веакѣрї. Тоате опїнте-
леле впор партїкѣларї, карїі ар вреа а пре-
фаче не Ромънї, не ачест попор тѣптеан,
се вор фѣрѣце шї се вор сѣврѣжта дп
воїеа чеа хотѣрѣжтѣ а дѣпсѣлѣ. Спре а-

честеа Ромънѣл п'аре тревѣндѣ де апо-
столї, карїі съ дѣмѣе дїп сат дп сат шї
съ'л сѣфѣтїаскѣ прїп фелїрї де кїнѣрї, ка
съ пѣ'ші пѣрѣсїаскѣ релїціа, націоналітатеа
кѣ лімба шї тоате веکیلѣ датїні, прекѣн-
пїо спѣне ачестеа аѣкторѣл фоарте спѣрїат,
іар пої пѣ щїм нїчі кѣ авем де внде съ
щїм чева де тоате ачестеа фант'оме. Ро-
мънѣл Ромънѣл се ва пѣрта пѣмаї нега-
тїве, ва зїче адекѣ, „пѣ почїѣ, пѣ воїѣ,
шї чеї веї фаче? Кѣ чомагѣл пѣл веї пѣ-
теа пѣпа нїчі ла шкоалѣ, нїчі ла вїсерїкѣ.
Ба еѣ зїк фѣрѣ сѣїалѣ, кѣ де с'ар пѣне
клерѣл ромънеск дптрег, де ар дптрепїн-
де ел кѣ тоатѣ фѣрвїндеала врео реформѣ
фїе ачееа дп орї каре прївїндѣ, адїптігоаре
ла тревѣндѣцеле челе релїціоасе шї націо-
нале а Ромънїлор, еї ар щї съ деа не
клер не стрѣнѣгѣ афарѣ шї съ рѣмѣїе дп
чееа че аѣ апѣкат. Ачї м'аш афла сѣ
дп старе, а въ дпшїра пїде фоарте інте-
ресанте шї нїне де дпвѣдетѣрѣ, кѣм тре-
вѣе шї кѣм пѣ тревѣе а тракта не Ромъ-
нѣл; сѣїндѣ-шѣ дпсѣ а вѣтѣма не впї,
карїі аѣ алѣпекат ла пашї іудїсѣредї, ле
ретак не тоате. Времїле дела прїндїї Ра-
кодї пѣлѣ ла прїндїї Анафї, дптрѣ каре
атѣта остенеалѣ аѣ костїсїт не рефор-
маці, а траце дп партїшї шѣкар вѣмаї
не фамїліїле челе фѣрѣтане повїле дптре
Ромънї, ар тревѣї съ ле стѣдїем чева маї
вїне. Че е дрепт, не ачеле времї адї фост
дп старе а траце ла реформаціе шї врео
доаѣ треї сате ромънеці; ачелеа дпсѣ
прекѣм ле ведем шї пѣлѣ астѣзї, аѣ рѣ-
мас тот ромънеці шї предїкаторѣл ре-
формат-калвїнїан, дакъ вре а фї луделес,
е сіліт а ле фаче дпвѣдетѣра дп лімба
ромънеаскѣ. Тоатѣ чееалатѣ ромънїе

*)

аъ рѣмас неабѣтѣтъ дела ледеа стрѣмо-
шаскъ. — Ъпеле ка ачестеа Домнілор ком-
патріодї, дѣпѣче неадї провокат дншнѣвъ,
не сїмѣім дндаторадї а ві ле спѣне аст-
фелїх прекѣм ле щїім шї ле кѣноащем, пеп-
трѣ ка съ прїченецї одатъ шї Двоастрѣ,
кѣткѣ тѣсѣреле не каре леадї апѣкат пѣ-
пѣ акѣт дн прївїнда Ромѣнілор, тоате
аъ фост грешїте пѣпѣ ла ѣпа.

Прекѣм ам атїне шї маї сѣс, дмпред-
дїѣрареа, кѣткѣ попшорѣл дела Іклод аъ
рѣмас аколо шї песте воїнда попоренїлор
апѣрат кѣтм се паре де тѣпѣ стрѣпнѣ, пѣ
поате а пѣ сѣпѣра не тот чел че щїе,
кѣткѣ Ромѣнїї песте тот ѣнде пѣ се а-
флѣ врео фѣндацие пептрѣ дїнереа преотѣ-
лї, аъ дрентѣл адецерїї, каре п'ар треѣвї
съ се калче де атѣтеа орї дн пїчоаре,
кѣчї де аїчї зрмеазъ апої атѣтеа дмпѣ-
рекерї, зрѣ шї дѣштѣнїї, каре тоате а-
даогѣ преа тѣлт ла стрїкареа пѣравѣрїлор
вѣне шї продѣк о рѣчеалѣ шї нереспекта-
ре пептрѣ персоанеле бїсерїченецї. Ън преот
каре се вѣрѣ кѣ сїла дн сїпѣл ѣпї попор,
hoc ipso пѣ есте вреднїк де ачелаш. Ел
дакъ вре а фї прїмїт, треѣве съ се факѣ
„тѣтѣлор тоате,“ прекѣм дї порѣченецѣ а-
постолѣл, треѣве съ каѣте а кѣщїга прїп
тїжлоаче дѣлчї пѣрїптедї драгостеа шї
реверїнда кредїнілор, їар пѣ съ дтѣмле
кѣ капѣл не сѣс шї кѣ кѣчѣла днтр'о ѣ-
реке, ка шї кѣтм їар кѣтпѣнїї ла о парте
пептрѣ тѣлта прокопсїндѣ че пѣї маї дн-
капе дн крерї, пїчї съ амерїнде, кѣ се ва
ашеѣа кѣ ажѣторїл вецелор шпанѣлї.*)

*) Щїѣ еѣ вїне, кѣ латѣлте локѣрї парохїа есте
легатѣ кѣте де о кондїціе фаталѣ, не каре а
о дмплїнї пѣ стѣ дн пѣтереа вїетѣлї клерїк;
деспре ачестеа днсѣ есте локѣл а ворбї аїреа.

Попоренї червїкошї, арѣѣгошї токма прїп
тїжлоаче де ачестеа аспре се дмпетреск
шї маї таре шї апої їатѣ кѣ даѣ прїлеж
gazetei Домнѣлї Szilágyi din Клѣж, на съ
скрїе не лѣнѣ шї не ларѣ кѣте ѣп „пан-
валахїем“ атѣпчї, кѣнд шї Длѣї ка шї пої
ар авеа а пѣвїка о сѣтѣ алте лѣкрѣрї маї
де доамнѣ ажѣтѣ. — — Ачї пѣ пѣтем
трече кѣ ведереа ѣп проїект фѣкѣт дн
адѣпѣрїле ѣпор комїтатѣрї (Красна, Дѣ-
ѣжка) пептрѣ а се рїдїка шкоале елемен-
таре дн тоате сателе, сѣпт кондїціе днсѣ,
ка епїскопїї респектївї съ сѣфере а се сѣ-
пѣне даскалї ла „їрїсїдїкїа комїтатѣлѣ,“
каре ва съ зїкѣ, дакъ ачеї даскалї пѣ с'ар
пѣрта дѣпѣ плак, съ фїе чотѣпїдї де кѣ-
трѣ офїціолатѣрї. Сърак дѣскѣлїт! Diffi-
cile est satiram non scribere. Еї, еї! пѣ
вѣ днчеркадї а деспѣрїдї шкоала де кѣ-
трѣ бїсерїкѣ. . . Ачестеа прїп треакѣт.

— Съ венїм ла газетеле ачестеа ро-
мѣпнедї din Трансїлванїа. Аѣкторѣл пан-
валахїстѣлї кѣ преа пѣдїне кѣвїнте дѣ пе
фацѣ о фоарте таре днстрѣпнаре а са де
кѣтрѣ ачесте доаѣ органе сѣпдїреле а пѣ-
вїлїчїтѣдїеї ромѣпнедї, арѣтѣнд кѣ дї паре
фоарте рѣѣ, пептрѣ че съ фїе дн патрїеа
поастрѣ шї жѣрпале ромѣпнедї. Кѣнд ам
чїтїт ачеаста, деокамдатѣ ера не ачї съ
кад дн їспїтѣ кѣ газета Múlt és Jelen се
теме, ка пѣ кѣтмва вїедѣнд фїле ромѣ-
пнедї, сѣї фїе а'шї perde ea din авонадї; ачеа-
ста днсѣ ера съ фїе о рѣтѣчїре таре пеп-
трѣ мїне. Прїчина есте апроане. Магїарїї
пѣскѣдї, афарѣ де врео поаѣ зече чел тѣлт,
пѣ се зтїлеск а четї чева ромѣпнедїе; Ро-
мѣнїї їарѣш пѣ се днпалѣ аша сѣс, ка
съ чїтеаскъ преа тѣлт дн врео лїтѣвѣ
стрѣпнѣ, ва шї дн лїтѣва лор кам пѣдїн

пъпъ акъта, джкът еѣ почѣз джкредѣнда
 пе редакціеа със пѣмѣтеї газете маѣаре,
 кѣткъ дѣпса дѣн прѣчина фѣолор ромънеці
 дж прѣвѣндъ фѣнанціалъ пѣ перде нѣмѣк;
 де алтъ парте ромънѣмеа шѣ мѣжлѣчѣт дж-
 саш патрѣа — о зѣк ачѣаста фѣрѣ темере
 де а фѣ рефрѣнтат — прѣн о пѣвлѣчѣтате
 ромънеаскъ джкъ пе атѣта де сѣндѣрѣкъ
 кѣдѣгѣт фѣоарте мѣлат. Кѣчѣ адекъ съ пѣ
 креадѣ чѣнева вреодатѣ, кѣ Ромънѣлѣї пре-
 кѣт едѣкаціеа моралъ-рѣлѣціоасъ шѣ інте-
 лектѣвалъ, аша шѣ о едѣкаціе оарешкаре
 полѣтѣкъ і се ва пѣтеа да дж врео алтъ
 лѣмѣтъ, декѣт пѣмаї дж лѣмѣва маїчѣї сале, шѣ
 орѣ че алтъ джчеркаре спре астѣелѣтъ де скоп
 ар джсемпа, а вреа съ рѣмѣнѣці пе Ро-
 мѣн дж веакѣл чел джтѣнекос, дж каре
 лѣї дж ера окѣї легаці прѣн лѣмѣва славоапѣ.

Саѣ кѣ доар' авѣторѣл се дждоенѣе
 де тенденѣціа газетелор ромънеці? Реда-
 кторѣл ачѣстор фѣї аѣ джвѣдат патрѣ анѣ
 дж лѣцеѣл дела Кѣлѣж атѣпчѣї, кѣнд пѣ ера
 маї мѣлат прѣпк, аѣ фѣост рекомѣндат кѣар
 де сѣперѣорѣї де аколо ла о кондѣціе а вѣе-
 цеї, че шѣ ел ш'аѣ алес'о, прѣн ѣрмаре
 прѣнѣпѣле лѣї чѣле полѣтѣче — дакъ есте
 ворѣва де ачѣстеа — пѣтеа фѣї кѣпоскѣте.
 Пе времеа, кѣнд с'аѣ пѣс ел дж капѣл а-
 чѣстор фѣї ромънеці, джалта стѣпѣлѣре
 н'аѣ лѣпсѣт а чѣре інѣормаціе де каракте-
 рѣл дѣпсѣлѣї дела іѣрѣдѣкѣціеа дѣстрѣктѣлѣї
 Бѣрсеї, каре с'аѣ шѣ дат дѣпъ аѣептаре
 шѣ спре мѣлѣдѣлѣреа джалтелор лѣкѣрѣї.
 Ла анѣл 1859 ачѣлаш редактор а фѣолор
 ромънеці, аѣ джгрѣжат а се презента ла
 Вѣена джалпѣтеа ѣпор вѣрѣваці де стат, карѣї
 аѣ пѣмѣжлѣчѣтъ треабѣ кѣ чѣпсѣра шѣ кѣ
 полѣціеа джпѣрѣѣціеї. Адаогѣ, кѣткъ чѣп-
 сѣра лѣвалъ дѣн Брашов пѣптрѣ фѣїле ачѣ-

стеа, н'аре нѣчѣ кѣт де мѣкъ прѣчѣнѣ а пѣр-
 тѣнѣ ла врео тенденѣціе пѣ шѣї де че фѣелѣтъ,
 нѣчѣ дѣн прѣвѣндъ рѣлѣціоасъ, нѣчѣ націоналъ,
 кѣ атѣт маї пѣдѣн дѣн скопѣрѣї полѣтѣче.
 Дѣн ачѣстеа омѣл де омѣнѣе поате кѣпоаѣце,
 кѣ редакціеа газетелор ромънеці нѣчѣ вре
 шѣї де ар вре джкъ, нѣчѣ одатѣ пѣ поате цѣ-
 пѣа лѣтѣна аскѣпсъ, чѣї о пѣне деасѣпра пе
 масъ, ка съ лѣтѣнеѣе тѣтѣлор. Саѣ кѣ доар'
 фѣїле ромънеці дж ѣпеле прѣвѣнѣе пѣ пот
 фѣї де ачѣеаш пѣрѣре кѣ але Домнѣлѣї Сѣ-
 лагѣ? Дар ачѣастѣ аватѣре кредѣм кѣ пѣ
 лѣї се поате сокѣтѣ де пѣкат! Дж сѣѣршѣт
 съ маї зѣчѣм ѣпа пѣптрѣ тоате. Пѣрѣпѣтеа-
 ска стѣпѣлѣре, вѣпѣл лѣострѣ Домнѣторѣї,
 аѣ вѣневоїт, ка преѣтм тоате чѣелѣлѣте на-
 цѣїї маї компакте дѣн тоатѣ джпѣрѣѣціеа,
 аша шѣ ромънѣмеа пе вѣїторѣї съ аїѣѣл пѣ-
 цѣе органе пѣѣлѣче лѣтераре шѣї полѣтѣче,
 прѣн мѣжлѣкѣл кѣрѣра съ шѣї прѣмеаскъ дж
 кѣт-ѣа адѣкаціеа кѣар дж лѣмѣва са пе о ка-
 ле мѣлат маї скѣртѣ шѣ мѣлат маї ѣшоарѣ.
 Дар, ачѣаста есте воїнда гѣверѣлѣлѣї, шѣї та-
 кѣтѣка ѣнора де а прѣпѣне*) пѣ о ва пѣтеа
 скѣмѣва нѣчѣ одатѣ.

Авѣторѣл панѣвалахѣстѣлѣї пе маї спѣне
 де ѣн іп сѣї де лѣѣеа пѣзнѣтѣ, каре ар дж-
 ѣла дѣн сат дж сат проповѣдѣнд, кѣтм шѣї
 де ѣн тѣпѣр Ромѣн, каре н'ар вре а прѣмѣї
 дж пѣте де вѣне джгрѣїѣреа трѣпѣлѣї лѣѣїс-
 латѣв пѣптрѣ пої. Деѣаїте пѣдовѣдѣте сѣлѣт
 ачѣстеа, ла каре рѣспѣпсѣл парте с'аѣ дат
 прѣн чѣле маї със джсемпѣте, парте пѣ ме-
 рѣтѣ де а фѣї рефрѣнтате. Джпѣр'ачѣеа съ
 пѣпѣт, кѣ шѣї ла Ромънѣї с'аѣ арѣтат реа-
 кѣціе саѣ дж парте саѣ прѣсте тот аѣпра
 лѣмѣвѣї маѣаре, кѣтм шѣї аѣпра тѣѣѣрелор

*) Де а ѣѣга дж вѣпѣѣ, кѣтм зѣче Арѣдеанѣл.

лзате дн фаворъ еї: съ щїи Domпъле, къ ачеа адї продъсо Двоастръ дншї-въ шї піміні алтъ.

Апої дар че есте папвалахістъл? Дакъ прїп папвалахіст воїенї Дта а днцелече о децентаре а націеї ромънешї престе тот, къръ квоощереа дрептърїлор сале оменешї, патриотїче шї націонале, атъчї Ромънїлор пъ ле поате фї ръшїне де ачеастъ поаъ карактерїсаре; їар дакъ днцелешї прїп папвалахіст алт чева орї че, атъчї папвалахістъл рътъпне а фї о фантомъ репродъсъ прїп фълінарїзл мацік а зпор крерї ессалтаці.

Г. Барїд,
Професор.

НЕГЪСТОРЕАСА.

Днтръшн ораш де таре італїенеск тръїа одатъ зп негъдътор, каре дїп жънїа са съ деосїбісе прїп вреднїчїе шї днцеленчъне. Ел ера зп тарїнер вьп, че шї агонїсісе фортаре тарї вогъдїї, фъканд негодъ маї дн тоате пърдїле лъшїї. Авереа са крештеа дїп ан дн ан, шї ел съ окъпасе днтръатъта къ требїле сале, днтръ кълт пъї маї прїсо-сеа време шї пентръ алте днделетнїчїрї. Ел трекъсе несте 50 де анї фъръ съ фї сїм-дїт алтъ пльчере, декълт а къхта де їнтересъя негодълвї съд, шї прїп зртаре пъ квопштеа ферїчїтеле мълдъмїрї каре днвъ-пътъдеск віаца начвїчїлор оръшенї; сексъл чел фрѣмос къ тоатъ деосебіреа днсъшїтъ дателор Італїеї ера пентръ ел пъмаї неште мѣнтерїе вьне, каре дї пльтеа търфърїле лвї къ добънзї тарї адъкандвї фолос.

Ел нїчї одатъ пъ гандїсе съ скїмъве феллвї віенїї, кълнд днтръшн зї токмаї кълнд дї

сосїсе о навъ днкъркатъ къ търфърї дн порт, съ днтжмпласе съ се съръезе ако-ло о съръзтоаре пѣмїтъ а копїлор; ла ачеастъ съръзтоаре ешїа копїї тодї днтверъ-кадї къ хайпеле че авеа маї вьне ла зп кълмп-нде се жъка шї шї петречеа сьпт прївї-реа пърїпдїлор тоатъ зїоа. Флкъкъл по-стръ фъ шї ел дїппревнъ пофїтїт ка прївїтор ла ачеастъ съръзтоаре; ачї дїп днтжмпла-ре дн потрїва феллвї съд днченъ днтіашї датъ съ обсервезе ферїчїреа пърїпдїлор шї мълдъмїреа къспїчїеї. Акъм пентръ дн-тіашї датъ съ сокотї пе сїне де непорочїт, сїнгър шї пвстїѣ. Ла днтоарчере акасъ і съ пъръ сїнгърътатеа атълт де несъферїтъ днклт днченъ а съ тжнзвї зїкандъшї: кълт сълт де непорочїт! Де че мї са дескїс окїї аша тързїї? Де че квооск токмаї акъм ла вьтрапнеце ачеле вьвътъдїї, каре пъмаї сїн-гѣре еле адък ферїчїреа оаменїлор! атълтеа остенеї! атълтеа прїмеждїї! Че мї а адъс? Де шї сълт magazїле теле пїне де тър-фърї, дълапърїле пїне де скъле де таре прец, шї лъзїле пїне де аэр, днсъ ачесте вьзърї пъ пот нїчї одатъ а ть веселї, нїчї а ть дндестъла. Къ кълт маї мълт ле гръ-мъдеск, къ атълт маї мълт чер а съ адъога; о скълъ чере пе алта, о монедъ чере алта. Еле пъ квооск дн мїне пе стъпкънл лор, чї днї стрїгъ: дъте гръвеште маї адънъ а-семеенеа поаъ. Не аэрл дн вькъръ аэрл; Аша мї а порънчїт дн тот кърсъл віенїї шї ашїа акъм тързїї прїчеп къ дн тоате ачестеа пъ шї ам агонїсїт нїчї о мълдъмїре. Акъм днсъ дъпъче мї са апропїат анїї, дн-ченъїс съ гандеск шї съ ть днтрев: ть пъ те фолосенїтї днсъдїї де ачесте аверї шї нїменеа пъ съ ва фолосї дъпъ тїне! Аї дн-подобїт ть вре одатъ къ ачесте предіоасе

скъле врео ъвѣтъ соціе, саѣ аї днзестрат
врео фѣйкъ дѣ еле? Аї днтемеіат ферічіреа
вре зпѣї фѣѣ ал тѣѣ? Нічі одатъ, дн тоате
коморіе тале нічі тѣ, нічі аї тѣ пѣ в'ацї
фолосїт нічі въ ведї фолосї; чї дѣпъ тоар-
те'цї ніште стрейні вор рісіні агонісіріе
тале дн десфржпѣріе лор. Че де тот алт
фел вор фї дн ачаестъ сеаръ порочїдї пѣ-
рїндї аї копїлор, пе карїї іам прївїт аствзї!
че плѣчере ва фї ла таса лор? че тѣлцѣ-
тіре фамїліаръ. Dar de че іаръ атѣта дес-
пѣдеждзїре пентрѣ міне? Оаре аѣ апѣс де
тот зіделе тале? Нѣтаї пот еѣ пѣдеждзї
ка съ трѣск днкъ атѣдеа апї спре а тѣ
вѣкѣра шї еѣ де а фї татъ зпор копїї дрѣ-
гѣлашї? ла че съ'тї фїе рѣшїне а педї дн-
къ? кѣнд прїп аверїе тале пот фаче пе
о соціе ферїчітъ. Маї віне одрасле тѣрзїї
шї спре ферїчіре, декѣт преа де тімѣрїї
спре піедїкъ шї днповѣраре.

Хотѣрѣреа ачаеста фѣрѣ тречере де
време кѣзѣт ел а о пѣне дн днделпїніре.
Ажѣтат де прїетенї плекѣ флѣкѣл пострѣ
дн педїт шї дн скѣртъ време гѣсі ачае че
кѣзѣта, адекъ о фатъ де пегѣцѣтор чїнстїт!
Копїла ера жѣпъ, фрѣмоасъ, шї 'ї да пѣ-
деждї де о преа вѣпъ кѣспїчіе.

Дѣпъ о скѣртъ токтеалъ съ іспрѣвї
днвоіала днпре амѣндої жѣпѣнїї. Сокрѣл
шї цїнерїе адеверїрѣ контрактѣл кѣсѣто-
ріеї, — апої зрѣт шї пѣпта. Акѣм днченѣ
съ і се паръ алтфел цїнерїлѣї тоате лѣкрѣ-
ріе-сале, каса лѣї пѣтаї ера пѣстїе, стое-
ле челе скѣтпе днп маразїа са ера де мїнѣ-
не префѣкѣндѣсъ дн хаїне соціеї лѣї, ко-
леїле челе де тѣлт прец алтфел съ реко-
тѣнда днпрецїзрѣл гѣтѣлѣї челѣї фрѣмос
шї іпелеле алтфел ле шедѣа дн децетелесъ шї
гѣндеск зпа ка ачаеста.

челе алѣе декѣт дн кѣтїле шї дѣлапѣріе
челе фѣрѣ сѣфларе.

Апропне зпап трѣісерѣ тінерїї, дн вѣпъ
днделелецере шї пегѣцѣторѣл съ сімдеа преа
ферїчіт кѣ поѣл сѣѣ фел де віацѣ. Ел пѣ-
реа кѣ зїтасе навїгадіа кѣ тотѣл, дар обї-
чѣйріе веки шї днделенїте пѣ съ пот зїта
аша лесне. Ел днченѣ дела о време съ
дореаскъ віаца са де маї пайнте шї кіар
лѣнгъ жѣпа са жѣпѣнеасъ пѣ пѣтеа съ'шї
маї гѣсеаскъ ліпїштіре; кѣнд ведеа кѣ со-
сеште кѣте о павъ дн порт, каре venice
днкрѣкатъ кѣ тѣрѣзрї днп локѣрї днделѣр-
тате, атѣт дї апрїндеа дорїнда, днкѣт пѣ-
пъ дн сѣфршїт кѣзѣ ла аштерпѣт.

Акѣм днченѣ іарѣшї а съ кѣї зікѣп-
дѣшї: че пѣзвїе есте ачаеста де ашї скїт-
ва чїневашї фелѣл віедїї ла вѣтрѣпече? еѣ
каре пѣвтеам тоате тѣріе, каре тѣ окѣ-
пам кѣ тревї дн тоате портѣріе? съ шез
акѣм днкіс днтр'о зідїре прївїнд аверїе
тале шї пе о невасть жѣпъ. Еѣ вѣз кѣ
пѣзтіреа с'а днпелїцат дн міне, аерѣл чел
словод, лѣчїл тѣрїї, сѣлт каре днї даѣ
віацѣ, шї алергѣтѣра пѣп локѣрї днделѣр-
тате днтрѣште тѣдѣлѣріе тале, пе ка-
реле сімдеск акѣм атаѣт де аморцїте днтрѣ
кѣт песте пѣцїп кѣпоск кѣ воїс тѣрї.

Еѣ вѣз кѣ есте зп че чѣдат съ тѣ дн-
крѣдїндез де поѣ знделор тѣрїї. Съ тѣ де-
спарт д'о невасть жѣпъ шї фрѣмоасъ лѣ-
сѣндо съ піаръ де зрѣт; дар че зік: знде
лас грѣмада де коконашї днпѣтѣсїдї, карїї
де акѣм вѣз кѣм околеск каса, днтрѣ кѣт
орї знде ашї енї кѣ неваста о вѣз днпре-
сѣратъ де еї. Съ крѣз еѣ кѣ соціа теа с'ар
їзѣвї прїп врео мїнѣне де еї? Нѣ! дн вѣр-
ста еї, ла констїтѣцїа еї, ар фї шї перозїа

Пасъ dar de плеакъ, апої ла днтоар-
чере, гъсешті о невасть фъръ ізвіре; ши
kredinga ей, ши чінстеа касей тале звѣнтате.

Боала лѣї спореа дін зі дн зі, тоцї
інтраръ ла грїжъ пентрѣ ел. Дн сѣхршіт
днчепъ съ се сѣхтѣіаскъ де поѣ днсъші къ
сіне: Че перозіе есте ачеаста! дші зісе, ка
съ тѣ факпазнікъл знеї фемеї ши прїн ачеа-
ста съ тор ши съ о піерз ши пе еа ши віа-
ца де одатъ, нѣ есте маї віне ка съ плек
спре амїпѣстра віаца? ши ла веніре'мі съ'т
гъсеск каса ши аверїле теле ши неваста дѣ-
пъ кѣт о да Дѣмнезеѣ. Воїз днгіці зп nod.
Дар тѣ воїз префаче къ нѣ'л прїчеп нѣ
воїз іспїті пімік, нѣ воїз аскѣлта пе піменї,
воїз гопї орї че idee непѣхїтоаре ши воїз
фі віѣ, ши тѣ воїз възѣра де авѣтѣріле ме-

ле, ши воїз петрече къ неваста теа ка зп
негѣдѣтор чїнстїт! Днтоктаї ка ши чеї-
лалдї прїетенї; карїї къ тоате къ 'ші аѣ
трѣїт віаца некліптіндѣсъ де лѣпгъ невесте,
дар непѣтѣндѣсъ скапа де фаталітатеа веа-
кълї, с'аѣ сѣпѣс невоїндїї, ши спре а съ цї-
пеа де лѣте с'аѣ ліпсіт де а маї пѣзі о ко-
тоаръ, каре нѣ есте прїн пѣтїндѣ а съ пѣзі.
Аша кѣраж, маї віне съ тѣ ліпсеск де зп
асемenea віне декѣт съ'т піерз віаца, каре
атѣрпъ дела хотѣрѣреа че ам. —

Дн ачест фел днкѣражндѣсъ сїпгѣр
кетъ слѣціле сале порѣпчїндѣле ка съ пре-
гѣтеаскъ о навъ де плекаре; ла зрмъ зісе
невестеї сале :

(Ва зрма.)

21. Іанѣаріе ла сѣрѣареа нѣтелїї дналт преасфїптѣлїї мїтрополїт ал Валахіеї ши
кавалер афелѣрї де ordїне, Domnѣл Domn Ne о ф і т.

Нѣтерос клер те 'н конжоаръ
Дѣлавіосѣл глас звоаръ —
Орѣшенї ши повїліте —
Фелѣрї де възѣрї мѣлдіте
І звор де анї къ дѣлчацъ —
І рѣре де лѣпгъ віацъ —
Мїї чеї че гѣст днѣрареадї,
І мѣрї днд де възѣратеадї
І тоцї алерг къ віичне —
І ѣвнеск а'дї да 'нкїпѣчне
О кі ардік ла днѣлдіте,
Прївїнд ддї'рог анї мѣлдіте
О рї каре ддї днкѣзпнъ —
І азѣ кѣрмадї чеа възъ —
І ар еѣ рѣцї пе днчетате
І ѣріе ши сѣпѣтате —

У стѣзі нѣтеле'дї сѣрѣанд,
У ѣї Дѣмнезеѣ рѣцї фѣкѣнд.
Ф рѣрї дналд нѣч' ла чер
Нѣмїнд дїн сѣфлет ддї чер.
І зрї д'аскїтіці ддї ростеск,
Ф мїліці тоцї ддї пофеск.
І ѣѣ сѣпѣтадї ши сїрманї,
О Doamne, зік, дѣї мѣлді анї!
В іїнд а те салѣта,
В азї ши мѣн'адї сѣрѣта,
В ал то тѣлѣї зідїтор
В ле фї архїнѣстор.
Х арѣріле пе тѣкѣнд,
І нїтадї ши дѣхѣл бланд.
Д жсїрїтн ши чер а ведеа
І ѣсѣ Хрїстос сѣцї деа.

Антон Папн,

Проф. де вѣлпѣрї дн сем. сф. мїтроп.